

Alenmar AS

Dato: 8. juni 2026

Høringsuttalelse

1. Innledning

Alenmar AS viser til Fiskeridirektoratets høringsnotat av 26. mars 2026 angående endringer i kvotesystemet, fiskeritillatelser, kvotetak og fordeling av strukturgevinst. Dette høringssvaret tar for seg særlig rekrutteringskvoter og spørsmålet om disse skal ha samme rett til strukturgevinst ved tilbakefall som kvoter ellers i samme fartøygruppe.

Vårt prinsipielle synspunkt er at rekrutteringskvoter må likestilles med ordinære kvoter når det gjelder fordeling av strukturgevinst etter utløp av tidsbegrensningen. Rekrutteringskvoter ble opprettet for å gi aktive og kvalifiserte fiskere i etableringsfasen en reel mulighet til å bli fartøyeiere i et lukket og sterkt kapitalisert kvotesystem. Dersom disse kvotene holdes utenfor strukturgevinsten, undergraves hele formålet med ordningen.

Alenmar AS ber med dette om følgende punkter:

- Rekrutteringskvoter må likestilles og behandles på lik linje med ordinære grunnkvoter, også ved fordeling av strukturgevinsten etter utløpte strukturkvoter.
- Strukturkvoter som er kjøpt og ligger på en rekrutteringskvote, må behandles på samme måte som strukturkvoter på andre grunnkvoter.
- Dersom myndighetene likevel opprettholder at rekrutteringskvoter skal særbehandles negativt, må de tilfeller hvor det var gitt tillatelse til å strukturere kvoter inn på rekrutteringskvoten omgjøres til ordinære kvoter. Hvis ikke har disse aktørene tatt sin del kostnaden for struktureringen uten å ta del i gevinsten når strukturtiden er over.

2. Alenmar og Andøyfisk

Alenmar AS har driftet fartøyet Andøyfisk siden 2015. Fartøyet drives hovedsakelig utenfor Finnmark og sysselsetter totalt 10 personer. Virksomheten er, sammen med et kompetent mannskap, gradvis bygget opp til en trygg arbeidsplass med et godt arbeidsmiljø og gode vilkår.

Investering i strukturkvoter har gitt oss muligheten til å sikre forsvarlig drift og helårlige arbeidsplasser. All fangsten leveres fersk og i hovedsak rund til den lokale fiskeindustrien, hvor også restråstoff utnyttes. Dette gir positive ringvirkninger for både mottak og servicenæringen i lokalsamfunnet der vi lander fisken. Driften bidrar dermed til nettopp det rekrutteringsordningen og kystfiskeripolitikken skal ivareta: aktive fartøyeiere, levende kystsamfunn, lokal verdiskaping og ferskt råstoff til industrien.

3. Rekrutteringskvotene

Da fiskeriene ble lukket var det ikke lenger nok å ha kompetanse, arbeidsvilje og erfaring. Det ble etter hvert svært krevende for yngre fiskere med begrenset egenkapital å investere i båt, redskap og et tilstrekkelig kvotegrunnlag til å sikre forsvarlig drift. Myndighetene ønsket derfor å sikre en sunn generasjonsovergang i en kapitalkrevende næring, og som et resultat av det, opprettholde en differensiert flåte.

Rekrutteringskvotene var derfor et målrettet og begrenset virkemiddel for å redusere etableringsbarrierer, sikre generasjonsskifte, videreføre kompetanse, opprettholde spredt eierskap og bidra til aktive kystsamfunn. Ordningen var et hjelpemiddel inn i et lukket kvotesystem, ikke en særfordel som skulle gjøre mottakerne om til mindreverdige deltakere i samme kvotesystem.

4. Alle kvoter hadde sitt opphav i vederlagsfri offentlig tildeling.

Det er et grunnleggende poeng at alle kvoteadganger opprinnelig stammer fra offentlige tildelinger. Da fiskeriene ble lukket, fikk eksisterende fartøy med historisk deltakelse videre adgang uten å betale staten markedsverdi. Markedsverdi oppstod senere når kvoter ble omsatt, strukturert og finansiert i markedet.

Det blir derfor prinsipielt feil å begrunne negativ særbehandling med at rekrutteringskvotene opprinnelig ble tildelt uten vederlag. Mottakerne av rekrutteringskvoter har etter tildelingen måttet opptre som alle andre aktører i næringen. De har ikke fått tildelt uten vederlag egnet fartøy, redskaper, rekruttert mannskap, finansiert drift og kjøpt strukturkvoter. Det har skjedd på ordinære markedsvilkår til markedspris.

5. Investeringer og forpliktelser gjort på like vilkår.

En rekrutteringskvote alene gir ikke tilstrekkelig grunnlag for lønnsom helårsdrift. For å drive på en forsvarlig og konkurransedyktig har de som kom inn gjennom rekrutteringsordningen, på lik linje med andre rederier, måtte bygge opp kvotegrunnlaget.

Derfor tok vi avgjørelsen om å kjøpe en båt til med kvoter, den ble strukturert inn på rekrutteringskvoten for å sikre tilstrekkelig fangstgrunnlag, økonomi og konkurransedyktige lott inntekter for mannskapet. Slike investeringer forplikter betydelig og innebærer store låneopptak, pant og lang planleggingshorisont.

Der er meget urimelig å holde rekrutteringskvoter utenfor strukturgevinsten når man har kjøpt i samme marked og vært med på struktureringen for å sikre lønnsomhet for alle i gruppen. De berørte kom også sent inn i systemet og har dermed båret høye strukturkostnader for mannskap og rederi, men også for felleskapet i gruppen. Dette vil bryte med prinsippene om likebehandling, forutsigbarhet og stabile rammevilkår.

6. Konsekvenser

Dersom fartøy med rekrutteringskvoter holdes utenfor strukturgevinsten, vil konsekvensene bli omfattende for nettopp de som ordningen skulle bidra til å etablere seg. For disse vil inntaksgrunnlaget bli betydelig redusert sammenlignet med andre fartøy i samme gruppe.

En slik reduksjon vil kunne:

- Svekke lønnsomheten, samtidig som låneforpliktelser og kapitalkostnader består.
- Redusert lott til mannskap som fører til at det blir vanskelig å beholde mannskap med kompetanse bygget opp over år.
- Muligheten til videreutvikling, vedlikehold, sikkerhetsinvesteringer og generasjonsskifte svekkes.
- Stoppe gode samarbeid med skoler om å tilby lærlingplasser.
- I ytterste konsekvens kan selskaper som er bygget på rekrutteringskvoteordningen med strukturinvesteringer måtte avvikle driften.

7. Ringvirkninger, samfunnsbidrag og fremtidig generasjonsskifte

Rekrutteringskvoter gjelder mindre fartøy og utgjør en svært begrenset andel av de samlede totalkvotene. Det vil ikke velte den overordnede balansen i kvotesystemet å likestille rekrutteringskvotefaktorer med ordinære kvoter ved fordeling av strukturgevinst.

Derimot vil en likestilling sikre opprettholdelsen av en differensiert flåte som leverer ferskt råstoff direkte til små lokalsamfunn. Lokale mottak og produksjonsbedrifter drar direkte nytte av at fersk fisk leveres rund eller levende, noe som sikrer lokal bearbeiding, maksimal utnyttelse av verdifullt restråstoff og skaper vitale ringvirkninger gjennom hele den landbaserte verdikjeden. Å svekke mindre kystfartøy som leverer ferskt råstoff på land, strider direkte mot statens egne distrikts- og næringspolitiske målsetninger.

Vi sysselsetter i dag 10 fiskere på helårsbasis fordelt på to skift langs Finnmarkskysten. Ifølge ringvirkningsanalyser fra forskningsinstituttet Nofima understøtter den villfiskbaserte næringen betydelig sysselsetting på land. For hver fisker på sjøen skapes det i gjennomsnitt ca. 1,3 årsverk på land innenfor lokal fiskeindustri og tilknyttet leverandørnæring. For vårt rederi betyr dette at vår drift alene bidrar til å opprettholde rundt 13 fulltidsarbeidsplasser på land i distriktet.

Utenom selskapsskatten genererer de totalt ca. 23 personene vi direkte og indirekte holder i arbeid, et samlet årlig skattebidrag til stat og kystkommuner på anslagsvis mellom 4,2 og 5,0 millioner kroner i ren inntektsskatt og trygdeavgift. Vårt mannskap betaler i gjennomsnitt ca. 220 000 til 250 000 kroner i personskatt hver per år, mens arbeidsplassene på land i snitt bidrar med rundt 170 000 til 190 000 kroner i årlig skatt per person.

Siden oppstarten i 2015 betyr dette at tildelingen av én rekrutteringskvote har utløst en enorm samfunnsgevinst. Menneskene i vår samlede verdikjede har i løpet av disse 11 årene bidratt med en akkumulert totalsum på anslagsvis mellom 46 og 55 millioner kroner i direkte personskatt til fellesskapet.

Dette reiser et viktig spørsmål for fremtiden: Hvis én rekrutteringskvote har generert rundt 50 millioner kroner i skatteinntekter på bare elleve år, hva vil det potensielle bidraget være over et 30-årsperspektiv? Det vil ligge på rundt 140 millioner kroner. Mine barn har nå begynt å interessere seg for fiskerinæringen og ønsker å drive denne bedriften videre. Potensialet for fremtidige skatteinntekter, trygge arbeidsplasser og lokal verdiskaping under neste generasjon er stort, alternativet vil kunne bli avvikling som følge av ulempene knyttet til rekrutteringskvoten.

8. Alternativ løsning: Omgjøring av strukturkvoter

Dersom myndighetene likevel konkluderer med at rekrutteringskvoter ikke kan behandles likt som ordinære kvoter, må det etableres en overgangsløsning som ivaretar de investeringene som allerede er gjort i strukturkvoter.

Når myndighetene godkjente at vi strukturerte kvoter inn på rekrutteringskvoten, må et absolutt minimum være at kvoter som er strukturert inn på rekrutteringskvoter, omgjøres til ordinære kvoter dersom særbehandlingen opprettholdes. Det fremstår prinsipielt uforståelig om det først gis tillatelse til å strukturere, og deretter skal nektes å ta del i strukturgevinsten på lik linje med andre. Uten en slik løsning vil rekrutteringsfartøy bli sittende igjen med hele investeringskostnaden, men uten rett til fremtidig kvotegrnlag som øvrige fartøy.

9. Konklusjon

Det gir lite mening fiskeripolitisk om en ordning opprettet for å hjelpe unge, aktive fiskere med å etablere seg som fartøyeiere, i ettertid blir en forvaltningspraksis som i realiteten påfører de samme aktørene en varig økonomisk ulempe. Alenmar AS har i over ti år investert store ressurser på ordinære markedsvilkår, skapt en trygg helårlig arbeidsplass for 10 fiskere, en læringsarena og springbrett for fiske lærlinger og utløst betydelige skatteinntekter og ringvirkninger for kystsamfunnene i Norge, særlig Finnmark.

Forutsigbarhet og likebehandling er svært viktige grunnpilarer for at kystflåten skal kunne fortsette å utvikle seg, skape arbeidsplasser på sjø og land og legge til rette for neste generasjon som kan føre arbeidsplassene og verdiskapingen videre.

Vi ber derfor Nærings- og fiskeridepartementet/fiskeridirektoratet om at:

- Rekrutteringskvoter likestilles fullt ut med ordinære kvoter også ved eventuell fordeling av strukturgevinst fra utløpte strukturkvoter.
- Det sikres stabile og rettferdige rammevilkår som ikke straffer rederier som har satset og bygget opp en sunn bedrift i distriktene.
- Alternativt etableres en løsning der hvor man har strukturert kvoter inn på rekrutteringskvoter, omgjøres til ordinære kvoter.

Med vennlig hilsen

Thomas Wold

Alenmar AS

Fiskefartøyet Andøyfisk

